

คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์จังหวัดตรัง

กลอยใจ คงเจียง นฤมล สุวิบูลย์ เรวดี ชุนไกร อัจจิมา จิรกวิน ณิชฐา แสงแก้ว นฤพันธ์ จันทรพุ่ม
สุรินทร์ ชำนาญเหนาะ ญัตติพงษ์ เดชภักดี สุคนธ์ วงศ์ชนะ

บทคัดย่อ

คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์จังหวัดตรังเริ่มดำเนินการให้บริการตั้งแต่ปีพ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการแก่เกษตรกรในการแก้ปัญหาและการพัฒนาฟื้นฟูการผลิตทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน บูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริมการเกษตร ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดตรัง ระหว่างเดือนตุลาคม 2559 ถึงเดือนกันยายน 2562 แบ่งช่วงเวลาการดำเนินการออกเป็น 4 ระยะ คือการเตรียมการก่อนเปิดคลินิก การดำเนินระหว่างเปิดคลินิก การติดตามให้บริการต่อเนื่อง และการรวบรวมวิเคราะห์ผล ผลการดำเนินงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์จังหวัดตรัง พบว่า มีเกษตรกรเข้ารับบริการคลินิกพืช (คลินิก 02) จำนวน 1,713 ราย ชนิดพืชที่เกษตรกรเข้ารับบริการมากที่สุด คือปาล์มน้ำมันจำนวน 665 ราย ประเด็นปัญหาธาตุอาหารและการใช้ปุ๋ย สำหรับการให้บริการติดตามต่อเนื่องของคลินิกพืช (คลินิก 05) ซึ่งเป็นการติดตามให้คำแนะนำถึงแปลงปลูกพืช สามารถดำเนินการได้ทั้งหมดจำนวน 180 ราย จำนวนของเกษตรกรที่ได้รับบริการต่อเนื่องมากที่สุดตลอดระยะเวลา 3 ปี คือกลุ่มพืชผักจำนวน 93 ราย ประเด็นปัญหาที่ติดตามต่อเนื่องเรื่องโรคและแมลง ปาล์มน้ำมันเข้ารับบริการติดตามต่อเนื่องน้อยที่สุดจำนวน 17 ราย ประกอบด้วยประเด็นปัญหาธาตุอาหารและการใช้ปุ๋ยจำนวน 1 ราย ประเด็นโรค แมลง และสัตว์ศัตรูจำนวน 16 ราย การให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์จังหวัดตรัง สามารถช่วยบรรเทาปัญหา และช่วยลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร ข้อมูลที่ได้นำไปใช้เป็นโจทย์พัฒนางานวิจัยต่อไป

คำนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความปลื้มปิติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีต่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในวโรกาสอันเป็นมิ่งมงคลที่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุครบ 50 พรรษา ในพุทธศักราช 2545 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงกราบบังคมทูลขอพระราชทาน ราชานุญาต จัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ ถวาย และพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงรับโครงการดังกล่าวไว้ในพระราชานุเคราะห์ และทรงพระราชทานพระราชานุญาต อันเชิญพระนามาภิไธยย่อไว้ในเครื่องหมายสัญลักษณ์โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ และในวันที่ 22 กรกฎาคม 2545 พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดปฐมฤกษ์โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ ณ บ้านหนองมน หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านหลวง อำเภออดอนพุด จังหวัดสระบุรี ซึ่งโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ ให้บริการในลักษณะการบูรณาการ งานบริการวิชาการเกษตรทุกสาขามาจัดให้บริการแก่เกษตรกร ณ จุดเดียว โดยเปิดให้บริการตามแผนปกติ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยคณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ จะกำหนดนโยบายและเป้าหมายการดำเนินการที่ชัดเจนแจ้งให้จังหวัดทราบในแต่ละปีงบประมาณ และการจัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ ตามขอบวงเสด็จฯ ณ สถานที่ต่าง ๆ

ทั้งนี้การดำเนินโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้งานวิจัยพัฒนาและงานบริการวิชาการเกษตร สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยสนับสนุนกระบวนการบริหารงานเทคโนโลยี มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร ช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคให้เกษตรกรได้อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ และเพื่อพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการหน่วยงานส่งเสริมและศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในการรณรงค์ฟื้นฟูเกษตรกรและการแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วม กิจกรรมประกอบด้วย การให้บริการด้านคลินิกเต็มรูปแบบ ทั้งคลินิกพืช ปศุสัตว์ ดิน ประมง บัญชี ชลประทาน สหกรณ์ กฎหมาย (ส.ป.ก.) พร้อมทั้งให้บริการตรวจสอบคุณภาพสินค้าเกษตร การแปรรูป การฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรเรื่องการปลูกพืชผักปลอดจากสารพิษ โดยใช้แปลงเรียนรู้เป็นสื่อในการถ่ายทอดนอกจากนี้ ยังจัดให้มีนิทรรศการการเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร รวมถึงผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรและแปรรูปของกลุ่มผู้ผลิตในจังหวัดต่าง ๆ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง ได้เข้าร่วมในโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ ในปีงบประมาณ 2551 โดยให้บริการในส่วนของกิจกรรมคลินิกพืชในพื้นที่เป้าหมายของโครงการในเขตพื้นที่ 10 อำเภอของจังหวัดตรัง ได้ให้บริการแก่เกษตรกรที่ประสบปัญหาทางการเกษตรด้านต่าง ๆ เช่น กระบวนการผลิต การดูแลรักษาพืชและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชจากปี พ.ศ.2551 – 2562 เป็นระยะเวลา 11 ปี เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังได้ให้บริการติดตามต่อเนื่องถึงแปลงปลูกพืชของเกษตรกรเป็นการปฏิบัติงานในเชิงรุกในพื้นที่เป้าหมายที่มีปัญหา

ตลอดระยะเวลา นับตั้งแต่การเริ่มให้บริการ ถึงปัจจุบันได้นำไปสู่การประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดตรังและต่างกระทรวงที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ในแต่ละครั้งให้สำเร็จลุล่วงตามแนวนโยบายหลัก เพื่อการแก้ปัญหาด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดตรัง ให้สามารถดำรงชีพได้อย่างพอเพียง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ต่อไป

วิธีดำเนินการ

อุปกรณ์

1. แบบบันทึกต่าง ๆ
2. หนังสือคู่มือและเอกสารแผ่นพับด้านวิชาการเกษตรสำหรับเจ้าหน้าที่
3. เอกสารวิชาการและเอกสารแผ่นพับสำหรับแจกจ่ายแก่เกษตรกร
4. ปัจจัยการผลิต สำหรับแจกจ่ายแก่เกษตรกร ได้แก่ ปุ๋ยหมักเติมอากาศ แหนแดง เมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว

ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเทียน

วิธีการ

1. การประชุมคณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ระดับจังหวัด ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดตั้ง เพื่อรับทราบแผนการให้บริการวิชาการเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ ที่สำนักงานเกษตรจังหวัดได้กำหนดไว้ในปีนั้น ๆ

2. ก่อนถึงกำหนดการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ในแต่ละครั้ง ได้เข้าร่วมประชุมย่อยระหว่างหน่วยงานที่ออกให้บริการกับตัวแทนเกษตรกรและหน่วยงานฝ่ายปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ และแจ้งรายละเอียดหรือรูปแบบการให้บริการตลอดจนวิธีการจัดการตัวอย่างในกรณีเกษตรกรต้องการขอรับบริการวิเคราะห์วินิจฉัยความผิดปกติของพืช เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่เก็บตัวอย่างพืชที่มีปัญหารับบริการอย่างถูกต้อง

3. จัดประชุมเจ้าหน้าที่ผู้ออกให้บริการวิชาการเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ โดยนำข้อมูลด้านการเกษตรที่ได้รับจากการประชุมในพื้นที่มาวิเคราะห์และเตรียมความพร้อมให้บริการ

4. ดำเนินการออกให้บริการวิชาการเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ (คลินิก02) ตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ โดยให้บริการวิเคราะห์วินิจฉัยโรคและแมลงศัตรูพืช การแจกเอกสารทางวิชาการ ให้คำปรึกษาด้านการจัดการผลิตพืช และให้ข้อมูลทางวิชาการอื่น ๆ ตลอดจนข้อมูลการให้บริการของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง

5. การติดตามให้บริการต่อเนื่อง สำหรับเกษตรกรที่มีปัญหาและประสงค์ขอรับบริการอย่างต่อเนื่อง ได้ทำการบันทึกประเด็นปัญหาที่ต้องการขอรับบริการ รายชื่อและที่อยู่ของเกษตรกรพร้อมรายละเอียดอื่น ๆ ที่จำเป็นเพื่อให้บริการต่อเนื่องในกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ซึ่งแปลงเกษตรกร (คลินิกเกษตร 05)

6. วางแผนการให้บริการโดยพิจารณาข้อมูลที่ได้เก็บบันทึกไว้ ทำการนัดหมายเกษตรกรและให้บริการเกษตรเคลื่อนที่ซึ่งแปลงเกษตรกร (คลินิก 05) ทำการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ ตลอดจนให้คำแนะนำแก้ไขปัญหามาแต่ละกรณี โดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมแก่เกษตรกร

สถานที่ดำเนินการ พื้นที่เกษตรกรในจังหวัดตรัง

ระยะเวลา : ตุลาคม 2559 - กันยายน 2562

ผลและวิจารณ์การทดลอง

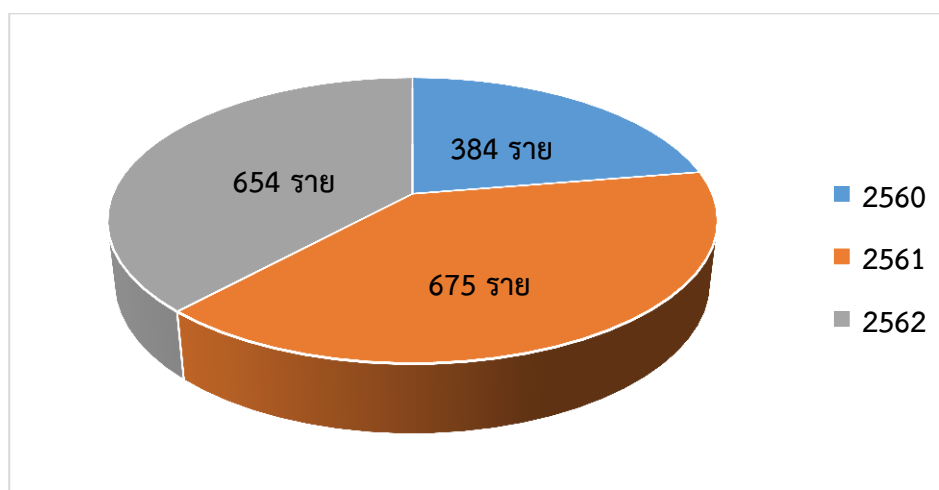
1. การให้บริการคลินิกพืชในสถานที่จัดคลินิก (แบบคลินิก 02)

การให้บริการวิชาการในโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ในพื้นที่จังหวัดตรัง ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 – 2562 ได้จัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์จำนวนทั้งสิ้น 9 ครั้ง โดยใช้คำแนะนำทางวิชาการผลิตพืชของกรมวิชาการเกษตร (ตารางที่ 1) โดยมีเกษตรกรเข้ารับบริการคลินิกพืช จำนวนทั้งหมด 1,713 ราย เมื่อพิจารณาจำนวนเกษตรกรที่เข้ารับบริการคลินิกพืชแยกเป็นรายปี พบว่า ปีที่มีเกษตรกรเข้ารับบริการมากที่สุด คือปี 2561 จำนวน 675 ราย รองลงมาปี 2562 จำนวน 654 ราย ปีที่มีเกษตรกรเข้ารับบริการน้อยที่สุด คือปี 2560 จำนวน 384 ราย (ภาพที่ 2)

ตารางที่ 1 เทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรที่ใช้ในการให้บริการคลินิกพืชในพื้นที่จังหวัดตรังระหว่างปี 2560 – 2562

พืช	เอกสาร	ที่มา
ปาล์มน้ำมัน	การจัดการปุ๋ยปาล์มน้ำมัน	ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี (2560)
	โรคปาล์มน้ำมัน	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7 (2560)
	แนะนำหลักในการพิจารณาเลือกซื้อพันธุ์ปาล์ม	ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี (2560)
	ข้อควรพิจารณาในการเลือกต้นกล้าปาล์มน้ำมันพันธุ์ดี	ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี (2560)
	แนวทางป้องกันและกำจัดหนูนสวนปาล์มน้ำมัน	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7 (2560)
ปัจจัยการผลิต	การใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตรที่ปลอดภัย	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง (2560)
	คำแนะนำในการเลือกซื้อปุ๋ยเคมี	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง (2560)
	คำแนะนำในการเลือกซื้อปุ๋ยอินทรีย์	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง (2560)
	คำแนะนำในการเลือกซื้อปุ๋ยชีวภาพ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง (2560)
ข้าวโพด	พันธุ์และการผลิตข้าวโพดฝักสด	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง (2560)
	เผ่าระวังหนอนกระทู้ Fall armyworm	สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช (2560)
ลองกอง	โครงการขยายผลการใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานเพื่อควบคุมศัตรูพืช (หนอนชอนเปลือกลองกองในพื้นที่จังหวัดตรัง)	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง (2558)
ผัก	โรคผักและการป้องกันกำจัด	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง (2560)
พริก	ศัตรูพริกและการป้องกันกำจัด	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง (2560)

พืช	เอกสาร	ที่มา
มะเขือ	พืชตระกูลมะเขือ ศัตรูและการป้องกันกำจัด	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง (2560)
แตง	พืชตระกูลแตง ศัตรูและการป้องกันกำจัด	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง (2560)
ถั่วฝักยาว	ถั่วฝักยาว ศัตรูและการป้องกันกำจัด	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง (2560)
พืช	เอกสาร	ที่มา
ชีวภัณฑ์	การใช้ราเขียวเมตาไรเซียม ควบคุมด้วง	สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช (2560)
	แรดมะพร้าว	
	แมลงหางหนีบขาววงแหวน	สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช (2560)
	แตนแดง	กองวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร (2560)

ภาพที่ 1 จำนวนเกษตรกรที่เข้ารับบริการคลินิกพืช (คลินิก 02) ปี 2560 – 2562 ในจังหวัดตรัง

เมื่อพิจารณากลุ่มพืชและประเด็นปัญหาของการผลิตพืชที่เกษตรกรเข้ารับบริการคลินิกพืชในพื้นที่จังหวัดตรังระหว่างปี 2560-2562 มีจำนวนเกษตรกรเข้ารับบริการมากที่สุดตลอดระยะเวลา 3 ปี คือกลุ่มพืชปาล์มน้ำมัน จำนวน 665 ราย รองลงมา คือพืชไร่จำนวน 546 ราย ชีวภัณฑ์จำนวน 313 ราย พืชผักจำนวน 136 ราย ไม้ผล จำนวน 47 ราย ในขณะที่พระราชบัญญัติ ปุ๋ย วัตถุอันตราย เมล็ดพันธุ์ เกษตรกรเข้ารับบริการน้อยที่สุดจำนวน 6 ราย (ตารางที่ 2)

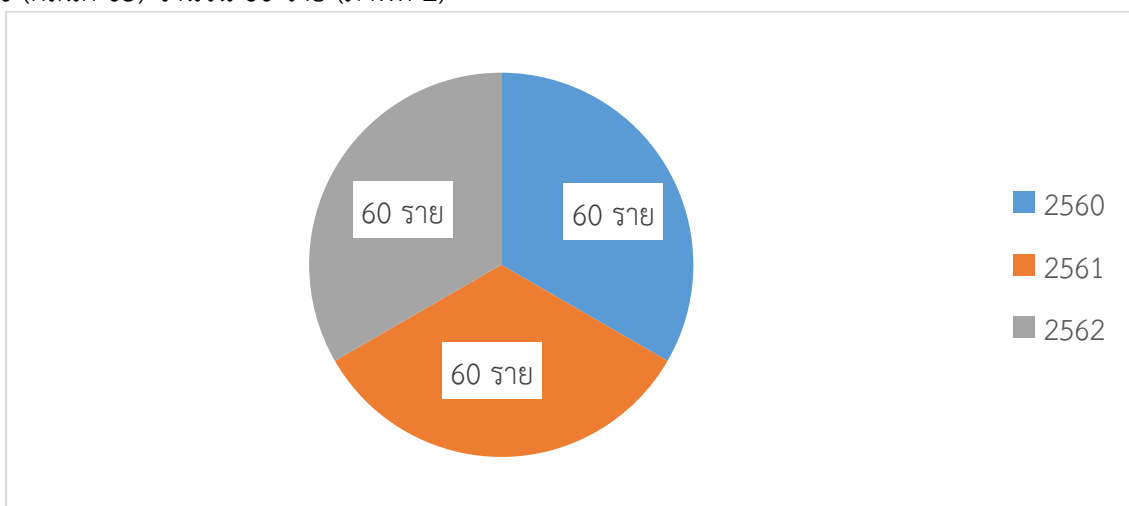
ประเด็นปัญหาที่มีเกษตรกรมาขอรับบริการมากที่สุดในแต่ละกลุ่มพืชมีดังนี้ ปาล์มน้ำมันประเด็นปัญหาธาตุอาหารและการใช้ปุ๋ยจำนวน 259 ราย พระราชบัญญัติ ปุ๋ย วัตถุอันตราย และเมล็ดพันธุ์ ประเด็นปัญหาการเลือกซื้อปัจจัยการผลิตจำนวน 6 ราย ไม้ผลประเด็นปัญหาโรคและแมลงจำนวน 47 ราย พืชผักประเด็นปัญหาโรคและแมลงจำนวน 136 ราย พืชไร่ประเด็นขอคำแนะนำการเพาะถั่วงอกจำนวน 192 ราย ชีวภัณฑ์ประเด็นปัญหาขอคำแนะนำวิธีการทำปุ๋ยหมักเติมอากาศจำนวน 146 ราย (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนเกษตรกรที่เข้ารับบริการคลินิกพืช (คลินิก 02) แยกตามประเด็นปัญหาของการผลิตพืช ในจังหวัดตรังปี 2560 – 2562

พืช	ปัญหา	ปีดำเนินการ (ราย)			
		2560	2561	2562	รวม
1. ปาล์มน้ำมัน	พันธุ์	53	66	19	138
	การปลูกและการดูแลรักษา	55	51	22	128
	ธาตุอาหารและการใช้ปุ๋ย	109	132	18	259
	โรค แมลง และสัตว์ศัตรู	82	56	2	140
รวม		299	305	61	665
2. พระราชบัญญัติ (ปุ๋ย วัตถุอันตราย เมล็ดพันธุ์	การเลือกซื้อปัจจัยการผลิต	-	-	6	6
3. ไม้ผล	โรคและแมลง	25	12	10	47
4. พืชผัก	โรคและแมลง	19	75	42	136
5. พืชไร่	พันธุ์	-	66	110	176
	การปลูกและการดูแลรักษา	-	74	25	99
	ธาตุอาหารและการใช้ปุ๋ย	-	45	11	56
	โรค แมลง และสัตว์ศัตรู	12	-	11	23
	การเพาะถั่วงอก	-	-	192	192
รวม		12	185	349	546
6. ชีวภัณฑ์	ไส้เดือนฝอย	-	-	16	16
	แห่นแดง	-	-	145	145
	ปุ๋ยหมักเติมอากาศ	29	98	19	146
	เชื้อราเมตาไรเซียม	-	-	6	6
รวม		29	98	186	313

2. การให้บริการติดตามคลินิกพืชต่อเนื่องในแปลงเกษตรกร (คลินิก 05)

การให้บริการติดตามคลินิกพืชต่อเนื่องในแปลงเกษตรกร (คลินิก 05) ในพื้นที่จังหวัดตรังระหว่างปี 2560-2562 สามารถดำเนินการได้ทั้งหมดจำนวน 180 ราย โดยในแต่ละปีเกษตรกรได้รับบริการติดตามต่อเนื่องของคลินิกพืช (คลินิก 05) จำนวน 60 ราย (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับบริการวิชาการติดตามต่อเนื่องของคลินิกพืช (คลินิก 05) ในพื้นที่จังหวัดตรัง ระหว่างปี 2560 – 2562

เมื่อพิจารณาจากกลุ่มพืชและประเด็นปัญหาการผลิตพืชของเกษตรกรที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดตรังระหว่างปี 2560-2562 มีจำนวนเกษตรกรเข้ารับบริการติดตามต่อเนื่องมากที่สุดตลอดระยะเวลา 3 ปี คือกลุ่มพืชผัก จำนวน 93 ราย ไม้ผลจำนวน 47 ราย พืชไร่จำนวน 23 ราย ปาล์มน้ำมันเข้ารับบริการติดตามต่อเนื่องน้อยที่สุด จำนวน 17 ราย (ตารางที่ 3)

ประเด็นปัญหาที่ดำเนินการติดตามต่อเนื่องมากที่สุดในแต่ละกลุ่มพืช คือโรค แมลงและสัตว์ศัตรู พบว่า ปาล์มน้ำมันมีประเด็นปัญหาธาตุอาหารและการใช้ปุ๋ยจำนวน 1 ราย ประเด็นปัญหาโรค แมลง และสัตว์ศัตรู จำนวน 16 ราย พืชไร่ประเด็นปัญหาโรค แมลง โรค แมลง และสัตว์ศัตรู จำนวน 23 ราย ไม้ผลประเด็นปัญหาโรค และแมลงจำนวน 47 ราย พืชผักประเด็นปัญหาโรค แมลง และสัตว์ศัตรูจำนวน 93 ราย (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับบริการติดตามต่อเนื่องของคลินิกพืช (คลินิก 05) แยกตามประเด็นปัญหาของการผลิตพืช ในจังหวัดตรังปี 2560 – 2562

พืช	ปัญหา	ปีที่ดำเนินการ (ราย)			
		2560	2561	2562	รวม
1. ปาล์มน้ำมัน	ธาตุอาหารและการใช้ปุ๋ย	1	-	-	1
	โรค แมลง และสัตว์ศัตรู	3	10	3	16
รวม		4	10	3	17
2. พืชไร่	โรค แมลง และสัตว์ศัตรู	12	-	11	23
3. ไม้ผล	โรค แมลง และสัตว์ศัตรู	25	12	10	47
4. พืชผัก	โรค แมลง และสัตว์ศัตรู	19	38	36	93
รวม		60	60	60	180

สรุปผลการดำเนินงานและคำแนะนำ

1. การดำเนินงานในโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระบรมราชานุเคราะห์ของจังหวัดตรังในช่วงระยะเวลา 3 ปี มีเกษตรกรเข้ารับบริการคลินิกพืช (คลินิก 02) จำนวน 1,713 ราย การให้บริการติดตามต่อเนื่องของคลินิกพืช (คลินิก 05) จำนวน 180 ราย
2. จำนวนเกษตรกรที่เข้ารับบริการคลินิกพืช (คลินิก 02) แยกตามรายกลุ่มพืช ปาล์มน้ำมันมีเกษตรกรเข้ารับบริการมากที่สุดจำนวน 665 ราย
3. จำนวนเกษตรกรที่เข้ารับบริการคลินิกพืช (คลินิก 02) แยกรายประเด็นปัญหาที่มีเกษตรกรเข้ารับบริการมากที่สุด คือประเด็นปัญหาธาตุอาหารและการใช้ปุ๋ยปาล์มน้ำมันจำนวน 259 ราย
4. จำนวนของเกษตรกรที่ได้รับบริการติดตามต่อเนื่องของคลินิกพืช (คลินิก 05) แยกตามรายกลุ่มพืช กลุ่มพืชผักมีเกษตรกรเข้ารับบริการมากที่สุดจำนวน 93 ราย และประเด็นปัญหาที่มีเกษตรกรเข้ารับบริการมากที่สุด คือโรค แมลง และสัตว์ศัตรู

การนำไปใช้ประโยชน์

1. ใช้ในการให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ เพื่อแก้ไขปัญหาการผลิตพืชของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดตรัง
  2. จัดทำคู่มือการให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สำหรับเจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานโครงการ
  3. นักวิชาการสามารถนำข้อมูลที่ได้นำมาเป็นโจทย์วิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่
- นอกจากนี้ประโยชน์ทางอ้อมที่เกิดขึ้นจากโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ คือ การช่วยลดช่องว่างระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับเกษตรกรหรือประชาชนได้ โดยการลงพื้นที่จริงและมีปฏิสัมพันธ์แก่เกษตรกรเพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแก่เกษตรกร เป็นการสร้างทัศนคติที่ดีระหว่างเกษตรกรต่อเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

เอกสารอ้างอิง

- กองวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร. 2560. *แผนแดง* [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิคดีไซน์.
- ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี. 2560. *การจัดการปุ๋ยปาล์มน้ำมัน* [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิคดีไซน์.
- ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี. 2560. *การจัดการปุ๋ยปาล์มน้ำมัน* [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิคดีไซน์.
- ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี. 2560. *ข้อควรพิจารณาในการเลือกต้นกล้าปาล์มน้ำมันพันธุ์ดี* [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิคดีไซน์.
- ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี. 2560. *แนะนำหลักในการพิจารณาเลือกซื้อพันธุ์ปาล์ม* [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิคดีไซน์.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง. 2560. *การใช้วัสดุอันตรายทางการเกษตรที่ปลอดภัย* [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิคดีไซน์.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง. 2558. *โครงการขยายผลการใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานเพื่อควบคุมศัตรูพืช (หนอนขนเปลือกลองกองในพื้นที่จังหวัดตรัง)* [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิคดีไซน์.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง. 2560. *คำแนะนำในการเลือกซื้อปุ๋ยเคมี* [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิคดีไซน์.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง. 2560. *คำแนะนำในการเลือกซื้อปุ๋ยชีวภาพ* [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิคดีไซน์.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง. 2560. *คำแนะนำในการเลือกซื้อปุ๋ยอินทรีย์* [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิคดีไซน์.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง. 2560. *ถั่วฝักยาวศัตรูและการป้องกันกำจัด* [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิคดีไซน์.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง. 2560. *พืชตระกูลแตง ศัตรูและการป้องกันกำจัด* [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิคดีไซน์.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง. 2560. *พืชตระกูลมะเขือ ศัตรูและการป้องกันกำจัด* [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิคดีไซน์.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง. 2560. *โรคผักและการป้องกันกำจัด* [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิคดีไซน์.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง. 2560. *พันธุ์และการผลิตข้าวโพดฝักสด* [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิคดีไซน์.

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง. 2560. ศัตรูพริกและการป้องกันกำจัด [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิค ดีไซน์.

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7. 2560. แนวทางป้องกันและกำจัดหนูสวนปาล์มน้ำมัน [แผ่นพับ].

ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิค ดีไซน์.

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7. 2560. โรคปาล์มน้ำมัน [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิค ดีไซน์.

สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช. 2560. การใช้ราเขียวเมตาไรเซียมควบคุมด้วงแรดมะพร้าว [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิค ดีไซน์.

สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช. 2560. แมลงหางหนีบขาววงแหวน [แผ่นพับ]. ตรัง: พี แอนด์ เค กราฟฟิค ดีไซน์.

ภาคผนวก

ภาพผนวกที่ 1 ให้บริการคลินิกพืช (คลินิก 02)

ภาพผนวกที่ 2 การให้บริการติดตามคลินิกพืชต่อเนื่องในแปลงเกษตรกร (คลินิก 05)

